

Het is 30 mei.

Dit is vandaag de dagelijkse podcast van de standaard.

Ik ben Alexander Lippenveld.

Voor we aan de podcast beginnen nog even dit.

De standaard heeft namelijk een gloednieuwe news app.

Wil je nog meer verhalen achter de feiten,

betrouwbare informatie maar ook inspiratie voor het leven,

dan kan je in die nieuwe app terecht.

Nu nog sneller, schooner en scherper, maar nog altijd even betrouwbaar.

Download nu DS News in jouw app store.

De uitspraak in het proces tegen de reuzegomers die verantwoordelijk waren voor de dood van student Sanda Dia zindert nog na.

Op sociale media valt meer dan één keer de term klassejustitie en zaterdag nog kwam een hondertal mensen samen

op de groenplaats in Antwerpen

om te protesteren tegen wat zij een erg mild vondis noemen.

Was dit bijna vijf jaar na zijn overlijde dan Justice for Sanda?

Ik weet niet wat de erg vaardige straf geweest zou zijn,

maar ik vind de straf wel inderdaad te licht.

Zo'n werkstraf dat is minder dan een jaar

en het is er direct op en dan kunnen ze direct verder gaan met je leven.

Als er hogere straffen staan op zwart rijden met een tram of met de bus

dan dat er staan op schuldig verzuim, dan speel er ander dingen mee

dan gewoon een gerichtigheid.

Dus op deze moment vrees ik dat het democratische beeld

dat de welvaart staat en België voor mij hoort uit te dragen

heel erg geschonden is.

Dat was een van de betogers zaterdag in Antwerpen voor de microfoon van de VRT.

Gelenen Beuklaar, van onze binnenlandredactie.

Je volgde het proces, de algemene teneur, na afloop is

dat de straffen te mild zijn, vertel eens.

Dus in een arrest, een lijvegaarrest van 118 Pajenas

hebben de drie rechtels van het Hof van Beroep van Antwerpen

alle 18 reuzigomers veroordeeld

voor onopzettelijke doodslag en mensonterende behandeling.

En zij krijgen elk een werkstraf tussen 225 uur

en 300 uur voor reuzigomers

die bijvoorbeeld een belangrijke rol hadden tijdens de doop.

Daarnaast zijn ze ook veroordeeld tot het betalen van een boete

en het betalen van schadevergoeding en de nabestaanden van Sandadia.

De werkstraf is een effectieve straf.

Dat wil zeggen dat dat een straf is die zij effectief gaan moeten uitvoeren.

Dat is anders dan uitstel van straf of opschorting

dat door een aantal reuzigomers werd gevraagd

of een autonome probase staf
waarvan mensen zich aan bepaalde voorwaarden moeten houden
gedurende bepaalde periode.
Maar inderdaad, niemand moet naar de gevangenis.
Ik denk dat het ook wel belangrijk is om te onthouden
dat de familie van Sandadia altijd gezegd heeft
dat zij niet per se worden dat er mensen naar de gevangenis moesten
maar in het fond is valt alles eens niet te lezen
dat de rechtbank daar met die vraag rekening heeft gehouden
voor het bepalen van de strafmet.
Wat we wel zien is dat de rechter rekening houdt
met een aantal factoren om de hoogte van de straf te bepalen.
De hogere straffen zijn weggelegd voor mensen
die een grotere rol speelden binnen de doop.
Dus de schachtentemmen, de prezes van reuzigom
en lagerstraffen zijn weggelegd voor mensen
die bijvoorbeeld laat bij de doop toe kwamen
die zeggen dat ze er niet teveel mee te maken hebben gehad.
En dan, ja, die straffen zijn fel geminderd
op basis van een aantal dingen
namelijk hoe gemediatiseerd dat het proces is geweest
hoe vaak bijvoorbeeld dat de identiteit van die reuzigom
als gelegd is geweest en dat soort dingen
ook omdat ze alle veroordeelde relatief jong waren
op het moment van de feiten
en dat ze allemaal een blanco strafregister hadden
op het moment van de feiten
daar hebben ze allemaal rekening mee gehouden
om de strafmet te bepalen.
Komt dit nu dan op hun strafblad of niet?
Ja, daar is even heel veel verwarring over geweest.
Bij het buitenkomen zei de persrechter onmiddellijk
nee, dat komt niet op hun strafblad.
En dan iets later kwam Sven-Marie Buiten
de asokaat van de familie van Sanda
en die zei je wel, dat komt wel op het strafblad
dat is omdat er wat verwarring is
rond een werkstraf die uitgesproken wordt
in combinatie met een boete.
Goed, dat is allemaal heel juridisch
maar komt erop neer, de wetgeving is geranderd.
Het komt op een strafblad, ja,
maar ze kunnen wel een blanco attest
van goed gedrag en zeden voorleggen en werkgevers

of om een visum te krijgen.
Dat is niet onbelangrijk.
Maar het is wel zo dat als ze als reuzigommers later
met minderjarige willen werken
of als zij tegengehouden worden door politie of zo
dat zij nog steeds gaan kunnen zien van
ah ja, die mensen zijn voor deze feite verwoordeerd.
Waarom is dat zo?
Werkstraffen worden ingezet als een manier
om mensen de mogelijkheid te geven
om opnieuw deel te worden van de samenleving
zonder al te veel moeilijkheden.
Waarom was dat belangrijk voor de familie
en voor de advocaat van de familie
is het idee dat er toch iets is
waardoor ze gaan moeten uitleggen
in de toekomst van
ik heb dit gedaan
en ik moet daar verantwoording voor afleggen.
Wat misschien ook niet onbelangrijk is
om daarin mee te nemen
is dat de reuzigommers
voor hun aantal aan hun heils
en gaan zoeken in buitenland
omdat hun identiteit vrij bekend is
in België
en met een goed attest van goed gedrag en zeden
kan je dus nog een visum krijgen
kan je dus voor buitenlandse bedrijven gaan werken
zonder problemen
en het idee was toch wel van
als ze dan toch naar buitenland zouden gaan
dan gaan ze het wel moeten uitleggen
als ze het wel op het strafblad zou komen
dus daar verring het voor heel veel mensen.
Misschien een stomme vraag
maar zo'n werkstraf
wat houdt dat juist in?
Dus een werkstraf is
dat je eigenlijk binnen 12 maanden
moet je beginnen aan die werkstraf
op basis van een aantal factoren
zal bepaald worden van
wat past bij jou

oké
dus dat kan zijn
dat je voor de groendienst gaat werken
voor natuurlandpunt
in een rusthuis
heel veel mensen
bijvoorbeeld die eindigen bij de kringloopwinkels
je moet rekening houden met een aantal dingen
dat wil zeggen dat ze niet naar buitenland
kunnen vertrekken in die periode
want ze moeten hun werkstraf hieruit voeren
en
waarschijnlijk gaat dat ook betekenen
dat mensen dat buiten een werkuren gaan moeten doen
wat dat wil zeggen
dat dat toch een serieuze periode zal kosten
om die uren af te werken
maar opnieuw ja
het is bedoeld als een resocialiserende straf
door dat werk te doen voor de samenleving
moeten mensen meer leren over zichzelf
en over die samenleving
en dat zou dus mensen in inkeer
en inzicht moeten brengen
nu goed
er is heel veel kritiek op dit vonds
dat kan je wel zeggen ja
veel mensen vinden dat ze er veel te gemakkelijk mee weg komen
ja op twitter wordt er heel druk
gediscussieerd
er zijn ook twee betogingen al geweest
alleen stille marsten eigenlijk
er worden ook alternatieve acties opgezet
Delilah Hermans bijvoorbeeld
heeft een actie opgezet
brieven aan Sanda
waar dan mensen kunnen delen van was in hun
ervaringen
en het zou mij niet verbazen moest er op termijn
van familie uit iets van een vzw
of weet ik veel wat komen
om al die frustratie te canaliseren
aan de andere kant wordt er heel veel
vondissen naar boven gehaald

waar dan mensen voor zichtbaar lichtere feiten
zwaardere straffen krijgen
het is heel moeilijk
het is een heel uitzonderlijke zaak
die zich
heel moeilijk laat vergelijken met andere zaken
te koren is het moeilijk om onderling
te vergelijken tussen zaken
en anderzijds
is die volkshoeder ook begrijpelijk
we leven in een tijd waarin
straffeloosheid een belangrijk onderwerp is
en waar dat veel mensen het gevoel hebben
voor bepaalde feiten dat de straffen
nooit hoog genoeg kunnen zijn
ik ga mijn mening niet smijten in de debat
dat is ook niet mijn tak als journalist
maar als er een vond is
waar je het beste mee kan virginijken
dan is het de zaak in Wallonië
daar is er ook een jonge man gestorven
tijdens een doop
en daar zijn er ook werkstraffen
uitgesproken
maar goed ja
het blijft heel moeilijk
ik kan alleen maar mensen aanraden
om de familie
en wat als zij nog gaan
in toog te houden
en hopelijk zal dat
tot iets interessant slijden
nog even terug naar dat vond
er zijn twee belangrijke qualificaties
waar het eigenlijk om draaide
waar niemand schuldig op is begonnen
het gaat om het toedienen van schadelijke stoffen
met de dood tot gevolg en schuldig verzuim
waarom is daar niemand voor veroordeeld?
ja dat ligt zeker gevolg
want toedienen van schadelijke stoffen
daar zit een hogere strafmaat op
voor onopzettelijke dooding
dat gaat om die visolie

dat komt maar tot twee jaar
toedienen van schadelijke stoffen kan
oplopen tot 15 jaar
gevangenis trouwens
opgesloten in een gevangenis
waarom heeft de rechter
niet veroordeeld daarvoor
omdat
het gaat allemaal om die visolie
Sanadia is gestoffen
aan een acute hersenooideem
dat is een gevolg van een overdosis
in het bloed
in het lichaam
dat is een vrij uitzonderlijke
doodzoerzaak
er zijn niet veel mensen die daar aan sterven
en daar zit het ding
dat vreemd
die viszaas is gebruikt
en niet hoort gebruikt te worden
in heel hoge hoeveelheden
maar de rechter zegt
het was onmogelijk
voor de reuzigommers
om te weten
dat dat zo schadelijk zou zijn
dat dat zou leiden tot de dood van iemand
er was geen duidelijk etiket van
let op
mocht daar niet te veel van gebruiken
en zo hoort dat zo verder
dus zij gaan er eigenlijk van uit
ze hebben het inderdaad
gebruikt zoals ze het hadden moeten gebruiken
maar ze hadden niet de intentie
en dat is belangrijk
om iemand te schade
want ze konden zelfs niet weten
dat dat zo schadelijk had kunnen zijn
dat is de redenering van de rechter
dan oorschuldig verzuin
dat is één die heel gevoelig ligt
bij de familie

want zij hebben altijd de vraag
is dat wij willen weten
wanneer is het misbeginnen lopen
waarom is er niet ingegrepen
enzovoort enzovaarder
en zij zeggen en dat is ook waar
dat zij eigenlijk niet die duidelijkheid hebben gekregen
tijdens de zittingen
schuldig verzuin
slaat op dat mensen niet zouden ingrijpen
op het moment dat ze beseffen
dat er moet ingegrepen worden
volgens de rechter is dat niet zo
volgens de rechter hebben de reuzigommers
ze legt dan een tijdslijn uit
hebben de reuzigommers
ingegrepen op het moment
dat ze echt besepte
dat er iets mis was
nu zijn ze wel schuldig
en onopzettelijke slijgen en verwondingen
met de dood tot gevolg
en met de sronterende behandeling
dus
de redenering is dan
welke voort
hoe klein dat ze ook is
dus dat onheilig gebruik
van de vissers gaat dat dan over
ook al had je niet kunnen weten
dat dat een voort was
die leidt tot de dood van iemand
zorgt ervoor dat je schuldig bent
daar aan
dat kan dan heel makkelijk vergelijken
met een auto ongeval
waar dat er iemand steft
als jij een voort maakt
ook al is een kleine voort
en daardoor steft iemand
dan kan je ook daarvoor gestraft worden
ook al was dat niet je bedoeling
of whatever uitleg je daarop voor uit
en dan

mensvolterende behandeling
het urineren op de schachten
in
de afsuip
in leuven
de schachten dwingen om in kort water
te zwemmen
opnieuw op hen urineren
om hen die schachtenpajjes
met vormalen, whatever
dat er ook allemaal visigheid in zat
dat is volgens de rechter
heel duidelijk
mensvolterende behandeling
en dat is ook heel belangrijk
en zijn medeschachten
toegestemd hadden
om daar aan mee te doen
want dat is vaak aangebracht
tijdens de rechtszaak
maar ja, hij was toch ook
om daar aan mee te doen
in één van de conclusies
stond er zelfs dat Sanda
een automutilatie had gedaan
dat is zichzelf eigenlijk verwonnen
en dat de reuze gomen daarom niet verantwoordelijk
waar de rechter zegt
nee nee, dat is bullshit
dat wil dan nog niet zeggen dat
dat gedrag oké is
dus daarin is het heel duidelijk
maar er waren dus wel
een aantal
verzachtende omstandigheden
volgens de rechter
hadden de reuze gomen
in de rechtszaal oprecht
berouw getoond voor hun daden
en hadden schuld inzicht
getoond
dat is één ding, ander factoren zijn
de jonge leeftijd
de register

de rechter heeft ook herhaaldelijk
geschreven in hun vondis
over de media
waarom, dat is ook
verschillende keren aangebracht
door de advocaat dat de rechter
geen eerlijk oordeel meer komt treffen
omdat er zoveel negatieve media
aandacht is geweest
de rechter is echt heel duidelijk
dat is bullshit
wij kunnen oordelen
wij zijn rechters
en daarnaast het andere zetten
maar als het gaat
door de bepalen van de strafmaat
brengen ze dat er wel terug in
er is heel veel media aandacht geweest
ook veel op sociale media
waar de identiteiten zijn gelegd
we horen daar rekening mee
dat heeft een goede impact gehad
op die levens
straks gaan we nog even
door op de verontwaardiging
die heerst over deze straffen
maar nu gaan we eerst even uit voor reclame
podcast de zuivelenwaarheid
hoe wordt kaas gemaakt
en waarom zit die zuivelconsumptie
zo in die gebakken in onze cultuur
ik ben Hetty Helmsmortel
en ik maakte een podcast
over de veelzijdigheid van Melk
beluister de podcast nu op Spotify
alleen terug naar het proces Sanadia dan
er wordt nu volop
met de term klassejustitie
gegooid dat
we zien op sociale media passeren
en ook in die protesten
wat is dat en wat is daarvan aan
het idee van klassejustitie
is dat mensen die

minder geld hebben, minder privilege
hebben, dat die minder toegang
hebben
tot eerlijke berechting
het idee leeft natuurlijk
dat die reuzigomers
van goede huizen allemaal waren
en dat die allemaal
ik weet niet wat geld er tegenaan gestemeten hebben
om een licht straf te krijgen
dat is ook op een manier
begrijpelijk dat mensen dat denken
want je ziet al die
topadvocaten
langskomen, interzaken
ze voort zoverder
en de vraag wordt dan gesteld van
wat als Sanadia
geen migratie achtergrond had gehad
en
als je de situatie zou omdraaien
en je hebt
18 jongens
in de naam Ahmet en Bilal
en Mohammed
en aan de andere kant Kevin
was het anders geweest
ja, ik kan mij niet op antwoorden
tegelijkertijd is het
ook een extreem gemediatiseerd
proces geweest
elke stap van dat proces is
in live blogs en in artikels
en alles gevat
dus als mensen het gevoel hebben
dat er iets niet klopt
ik kan alleen dan herraden
om artikels en live blogs te gaan herlezen
mensen zeggen
dat die heftige reactie getuigd
van hun wantrouwen in de recht staat
maar mijn aanvoel is eigenlijk
omgekeerd
want als mensen niet zouden geloven

in justitie
en dat justitie het ultieme antwoord
het ultieme justice voor Sanad
moet gegeven
dan zouden ze nu niet zo verontweldigd zijn
het zijn juist mensen
vaak die justitie iets beter kennen
en alle grijszones zien
en er vaak geen werken
die zoiets hebben van
misschien moeten we allemaal wat rustig blijven
dus voor mij
dat ik de juist van een heel
heel sterk geloof
in onze instellingen
en dat onze instellingen eigenlijk
het ultieme antwoord moeten geven
maar omdat deze zaak
zo complex is
en met zoveel gevoel is
gepaard gaat
en een rechtmatige gevoel is
denk ik niet
en we hebben dat in een eerder podcast
ook overgesproken
denk ik niet dat er ooit
een echte justice voor Sanad
te halen was
in een rechtland
want zoals
Sven Marie zei
de advocaat van de familie
de straf zou nooit goed zijn
het zal nooit goed zijn
want daar tegenover
staat het verlies
van een jong leven
dat
een prachtig leven was
en dat mensen met zoveel liefde
en met zoveel vriendschap
heeft geïnspireerd
dit is mijn eerste grote
rechtzaak die ik gevoegd heb

en ik ben daarin gestapt
ook met het idee van
justitie kan alles beantwoorden
en ik moet ook tot de conclusie komen
van zijn die antwoordenden
en daarmee worstelen
een advocaat van
een keuze komen
maar iemand die
heel empathisch gepleid heeft
naar de familie van Sanadia
toen was Jorgen Valar
en die is zelf ooit
iemand verloren
in moeilijke omstandigheden
daar zijn geen details over
en we gaan daarop geen vragen over stellen
en hij zegt eigenlijk
het ervaring, het is nooit justitie
die kan zeggen wat de prijs van een leven is
en het is nooit justitie
die een ground zo groot
als het verlies van een kind kan afsluiten
dus
die kan die reactie van mensen zien
als een ongelofelijk
afbrokkeling van ons rechtstaat
maar ik denk dat dat juist getuigd
van mensen die heel hard geloven
dat ons rechtstaat ons kan geven
wat dat eigenlijk misschien niet kan geven
laat ons vooral hopen dat
de geschiedenis zich niet herhaalt
er is nu een doopcharte
er is heel veel nagedacht
over wat
dat dopen is
ik denk ook dat onze maatschappij
echt wel een ander zicht daarop heeft gekregen
dankzij deze zaak
dankzij is een beetje raar om te zijn in hem
maar je schrijft wel wat ik daarmee bedoel
maar wat ik denk
wat de zaak

Sanadia
wel bewerkstellig heeft
is dat die
veel interessantere debat
over
racisme en over privilege
en afkomst
mogelijk heeft gemaakt
in hoger onderwijs
en niet
enkel van ah ja je hebt de sociale
klimmen en de FISA-papas
nee het is allemaal veel complexer
dan dat
en dat debat
denk ik dat nog vele jaren
je blijft duuren
maar dat wel iets is
dat heel nodig was
ja absoluut
goed geleden ben ik klaar
dankjewel
dit was vandaag
de dagelijks podcast van de standaard
bedankt voor het luisteren
volg ons op Spotify, Apple podcast
of eender welk ander podcast platform
en onze gratis FDS podcast
kan je niet alleen ons werk beluisteren
de beste podcast tips terugvinden
alle credits van de podcast die je net woorde
vind je op standaard.be
schijnenstreep podcast
reageren kan via podcastatstandaard.be
morgen zijn we opnieuw